

ПАМ'ЯТІ МИКОЛИ АНДРІЙОВИЧА ПЕЛЕЩИШИНА

У цьому році виповнюється 70 років від дня народження відомого вченого-археолога, дослідника давньої історії України, колишнього професора кафедри археології, античності та середньовіччя Львівського національного університету імені Івана Франка Миколи Андрійовича Пелещишина. Він пішов із життя у розквіті творчих сил та наукових звершень ще в липні 1999 р. У нашій пам'яті М.А.Пелещишин залишився добрим колегою, Вчителем, наставником, науковцем та порадиником.

Микола Андрійович Пелещишин народився 25 жовтня 1933 р. в с.Кобилиниця-Руська Любачівського повіту (нині Республіка Польща) у селянській багатодітній сім'ї. В 1952 р. він закінчив Руднівську середню школу Пустомитівського р-ну Львівської обл., у 1957 р. - з відзнакою закінчив історичний факультет Львівського державного університету ім.І.Франка. Ще в студентські роки визначилися його наукові інтереси, які були пов'язані з давньою історією України і перш за все з археологією.

Після закінчення університету М.Пелещишин короткий період (1957-1958) працював на посаді молодшого наукового співробітника Львівського обласного державного архіву. У 1958 р. перейшов на науково-дослідну роботу у відділ археології Інституту суспільних наук АН УРСР (нині Інститут українознавства ім.Крип'якевича). Майбутній археолог Микола Пелещишин пройшов велику школу у провідних українських дослідників - Ю.Захарука, М.Смішка, О.Черниша та ін.

Пошукові розвідувальні роботи, які проводив М.Пелещишин, сприяли відкриттю низки нових пам'яток та їхньому ретельному дослідженню. В 1961 р. з'явилася перша наукова праця М.Пелещишина під назвою "Нові матеріали до археологічної карти Волині". З цього часу щорічно у спеціальних періодичних виданнях з'являлися різні за обсягом публікації дослідника, приурочені археологічній тематиці. Об'єктом дослідження, перш за все, стала Західна Волинь, однак плідні наукові роботи також велися у Верхньому Подністер'ї, на Розточчі, в окремих районах Покуття та Поділля.

Значний науковий доробок ученого був підсумований у кандидатській дисертації "Стародавнє населення Західної Волині в III тис. до н.е.", яку він захистив 1967 р. Великий талант науковця та педагога сприяв тому, що М.Пелешцишина запросили на викладацьку роботу у Львівський державний університет. У 1971 р. його переведено на посаду доцента кафедри історії стародавнього світу та середніх віків. На цій посаді він працював до 1989 р. Як провідний спеціаліст М.А.Пелешцишин читав студентам багато важливих навчальних курсів. Особливе місце серед них посідали: "Основи археології", "Історія первісного суспільства", "Етнографія" та ін. Особливого значення М.Пелешцишин надавав археологічній практиці, до якої залучав усіх студентів молодших курсів. Плідні археологічні розкопки були проведені у Голишеві, Хорові, Великих Мостах, Грибовичах, Листвині, Таданях, Зимному та на інших пам'ятках. Знайдені матеріали поповнювали експозиції археологічного музею Львівського університету.

У 1989 р. М.Пелешцишин успішно захистив докторську дисертацію на тему "Стародавнє населення Західної Волині та його етнокультурні зв'язки (V-III тис. до н.е.)" Того ж року його переведено на посаду завідувача кафедри археології, античності та середньовіччя історичного факультету. На цій посаді він працював до останніх днів життя.

Загалом учений дослідив понад 30 різних пам'яток стародавніх епох. Більшість із них є важливими і становлять унікальні здобутки вітчизняної археологічної науки. Часто з результатами досліджень учений виступав на міжнародних, всеукраїнських, регіональних, краєзнавчих та інших наукових конференціях. Він став ініціатором створення кафедрального наукового збірника "Археологічні дослідження Львівського університету".

На педагогічній ниві розкрився справжній творчий талант Миколи Андрійовича Пелешцишина. Доробок ученого - низка наукових праць, методичних розробок, рекомендацій та посібників. Його статті друкували у найважливіших сучасних археологічних виданнях України. На наукових працях та концепціях, які розробив Микола Андрійович Пелешцишин, вчаться майбутні дослідники давньої історії.

Він був членом вченої ради історичного факультету, членом спеціалізованих рад з захисту кандидатських дисертацій при Інституті українознавства ім.І.Крип'якевича. Часто М.Пелешин був автором газетних публікацій, а також бажаним гостем на радіомовленні та телебаченні.

Велика справа, якій віддав усе своє життя Микола Андрійович Пелешин, не пропала марно, вона поширилася серед численних його учнів та послідовників. Його вихованці плідно працюють у різних наукових установах, музеях, школах та інших закладах України. Миколу Андрійовича любили колеги, студенти та аспіранти. Завше привітний і уважний, вимогливий, зважливий та толерантний – таким він назавжди увійшов у нашу пам'ять.

СПИСОК

НАУКОВИХ ПРАЦЬ М.А.ПЕЛЕЩИШИНА

Монографії, автореферати, збірники документів

Древнее население Западной Волыни в III тыс. до н.э. (культура воронковидных сосудов): Автореф. дис. Канд. Ист. наук. – Киев, 1967. – 16 с.

Археологічні пам'ятки Волині і Прикарпаття кам'яного віку. – К.: Наук. думка, 1981 [співавт. І. Герета, Р. Грибович, Л. Мацкевий та ін.].

Археология Украинской ССР. Т. 1. Первобытная археология. – Киев, 1985 [статті: Лендельская культура. С. 268–273; Культура воронковидных сосудов. – С. 273–280].

Археология Прикарпатья, Волыни и Закарпатья (каменный век). Киев: Наук. думка, 1987. [співавт. Р. Грибович, Л. Мацкевий, В. Савичем та ін.].

Население Западной Волыни и его этнокультурные связи (середина V – середина III тыс. до н.э.) Автореф. дис. Д-ра ист. наук. – Киев, 1989. – 32 с.

Стародавня Яворівщина. Нариси з історії та археології. – Львів: Світ, 1996. – 120 с.

З історії давнього населення Північного Прикарпаття і Західної Волині. – Львів: ЛДУ, 1997. – 78 с.

Поселення мідного віку біля сіл Костянець і Листвин у Західній Волині. – Львів: ЛДУ, 1997. – 121 с.

Археологія в історичному краєзнавстві. – Львів: ЛДУ, 1999. – 103 с.

Етногенез та етнічна історія населення Українських Карпат. Т. 1. Археологія та антопология. – Львів, 1999. – 604 с. [співавт. В. Конопля, Л. Крушельницька, Д. Козак та ін.].

Статті, повідомлення, матеріали конференцій

Нові матеріали до археологічної карти Волині // Матеріали і дослідження з археології Прикарпаття і Волині. – Київ, 1961. – Вип.3. – С. 140–150.

Поселення культури лійчастого посуду в с.Малі Грибовичі. Львівської області // Матеріали і дослідження з археології Прикарпаття і Волині. – Київ, 1962. – Вип.4. – С. 24–43 [співавт. М. Смішко].

Розкопки поселення культури лійчастого посуду біля с.Зимне Волинської області// Матеріали і дослідження з археології Прикарпаття і Волині. – Київ, 1964. – Вип.4. – С. 18–28.

Деякі питання вивчення енеоліту у західних районах УРСР // Тези наук. конф. ЛДУ. – Львів: Вид-во ЛДУ, 1965. – С. 64–65.

- Археологічні пам'ятки Волинської області // Археол. пам'ятки Укр. РСР. - Київ: Вид-во АН УРСР, 1966. - С. 58-65.
- Поселення культури лійчастого посуду біля с. Лежниця на Волині // Археологія. - 1966. - Вип. 20. - С. 146-156
- Розкопки на хуторі Валентинів (с. Шепель) Волинської області в 1965 р. // Тези наук. конф. ЛДУ 1966 р. - Львів: Вид-во ЛДУ, 1966. - С. 81-82.
- Раскопки у с. Костянець на Волині // Археол. открытия 1967 года. - М., 1968. - С. 199.
- Энеолитическое поселение у г. Берегово, Закарпатской области // Археол. открытия 1968 г. - М., 1969. - С. 269.
- Нові поселення стижівської культури // Археологія. - 1971. - Вип. 61. - С. 230-240.
- Раскопки познетрипольского поселения у с. Листвин на Волині // Археол. открытия 1970 г. - Москва, 1971. - С. 235-236.
- Дослідження трипільського поселення біля с. Листвин. Ровенської області в 1970-71 рр. // Тези пленарних і секційних доповідей XV наук. конф. Інституту археології АН УРСР. - Одеса, 1972. - С. 105-106.
- Раскопки у с. Листвин на Волині // Археол. открытия 1971 г. - Москва, 1972. - С. 314-315 [співавт. Р. Чайка].
- Раскопки у с. Гольшев на Волині // Археол. открытия 1972 г. - М., 1973. - С. 321
- Пізнотрипільське поселення у верхів'ях Горині // Археологія. - 1974. - Вип. 11. - С. 55-63.
- Раскопки у с. Гольшев на Волині // Археол. открытия 1973 г. - М., 1974. - С. 326-327.
- Стародавні племена Західної Волині за доби неоліту та енеоліту // Стародавнє населення Прикарпаття і Волині (доба первіснообщинного ладу). - К., 1974. - С. 96-152.
- Раскопки у с. Хорив на Волині // Археол. открытия 1974 г. - М., 1975. - С. 336.
- Раскопки на Волині // Археол. открытия 1975 г. - М., 1976. - С. 375-376.
- Разведки на Волині // Археологические открытия 1976 года. М., 1977. С. 297-298 [співавт. В. Зварич, Р. Чайка].
- Разведки в Западном Побужье и Подкарпатье // Археол. открытия 1976 г. - М., 1977. С. 351-352.
- Раскопки у с. Тадани на Буге // Археол. открытия 1977 г. - М., 1978. - С. 360.
- Разведки на Буге // Археол. открытия 1977 г. - М., 1978. - С. 370-371 [співавт. І. Михальчишин].
- Розкопки пізнотрипільських поселень біля с. Хорів на Волині // Тези XVII наук. конф. І-ту археології АН УРСР. - Одеса, 1978. - С. 78-79.
- Енеолитичне поселення поблизу м. Берегове на Закарпатті // Археологія. - 1979. - Вип. 29. - С. 83-94.
- Исследования у с. Тадани на Буге // Археол. открытия 1978 г. - М., 1979. - С. 383.
- Неолитическое поселение на Западном Буге // Археол. открытия 1978 г. - М., 1979. С. 384-386.
- Разведки на Буге и Верхнем Днестре // Археол. открытия на Украине в 1978-1979 гг. : Тез. док. XVIII конф. Ин-та археол. АН УРСР. - Днепропетровск. - С. 35-36.
- Поселення поморської культури на Західній Волині // Археологія. - 1980. - Вип. 33. - С. 72.
- Разведки и раскопки во Львовской области // Археол. открытия 1979 г. - М., 1981. - С. 321-322.
- Разведки на Западном Побужье // Археологические открытия 1980 года. М., 1983. - С. 299-300.
- Исследования на Западном Побужье // Археол. открытия 1980 г. - М., 1983. - С. 305.
- Археологічні дослідження Львівського університету у 1967-1982 рр. // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. іст. Вип. 20: З історії стародавності і середньовіччя - С. 65-71.
- З історії населення Верхнього Подністров'я в середині III тис. до н. е. // Тези доп. VI Подільської істор.-краєзн. конф. - Кам'янець-Подільський, 1985. - С. 15-16.

- Исследования в Львовской области // Археол. открытия 1983 г. - М., 1984. - С. 339-340.
- Раскопки в Западном Побужье // Археол. открытия 1982 г. - М., 1985. - С. 314.
- Охоронні розкопки поселення VIII-VII ст. до н.е. поблизу с. Хорів на Горині // Археологія. - 1986. - Вип. 53. - С. 87-91 [співавт. О. Позіховський].
- Работы в Западном Побужье // Археол. открытия 1984 г. - М., 1986. - С. 289-290.
- Исследования в верховьях Западного Буга // Археол. открытия 1985 г. - М., 1987. - С. 389-390.
- Нові пам'ятки культури шнурової кераміки у верхів'ях Західного Бугу // Археологія. - 1987. - Вип. 59. - С. 90-92 [співавт. І. Михайльчишин].
- Нові матеріали до археологічної карти Західного Поділля // VII Подільська істор.-краєзн. конф. (секція археології). Тези доп. - Кам'янець-Подільський, 1987. - С. 55-56.
- Нові матеріали з історії давньоруського сільського поселення Західної Волині (VIII-XI ст.) // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. істор. - 1988. - С. 56-55 [співавт. Р. Чайка].
- Работы Львовского университета // Археол. открытия 1986 г. - М., 1988. - С. 346-347 [співавт. Р. Чайка].
- Зооморфна пластинка в культурах лійчастого посуду та трипільської на Західній Волині // Проблеми історії та археології давнього населення Української РСР. - Київ, 1989. - С. 173-174.
- Античні вироби в колекціях археологічного музею Львівського університету // Історія і культура античності. - Львів: вид-во ЛДУ, 1990. - С. 15-18 [співавт. Р. Чайка].
- Археологическая карта Ивано-Франковской области // Атлас Ивано-Франковской области. - М., 1990. - С. 29-30.
- Археологічні пам'ятки р. Рата // Археологія. - 1990. - Вип. 4. - С. 127-131 [співавт. І. Михайльчишин].
- Західне пограниччя пізньотрипільських племен на Волині // Стародавність і сучасність Волині. Тези III Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1990. - С. 167-169.
- Основные черты трипольских поселений Западной Волины // Тез. докл. семинара "Раннеземледельческие племена и поселения гиганты трипольской культуры". - Киев, 1990. - С. 24-28.
- Трипольская культура Западной Волины // Археология Прикарпатья, Волины и Закарпатья. - Киев: Наук. думка, 1990. - С. 23-35.
- Племена культуры воронковидных сосудов // Археология Прикарпатья, Волины и Закарпатья. - Киев: Наук. думка, 1990. - С. 35-43.
- Археологічні розкопки на Розточчі // Нові матеріали з археології Прикарпаття і Волині. - Львів: Світ, 1991. - С. 72-74 [співавт. В. Касюхнич, В. Рудий].
- З історії ранніх лендельсько-полгарських общин у Західному Побужжі (кінець IV тис. до н.е.) // Тези республ. конф. з „Атласу історії та культури Волинської області” 11-13 грудня 1991 р. - Луцьк, 1991. - С. 18-19.
- Неолітичне поселення біля м. Винники // Археол. дослідження Винників. іст.-краєзнавч. музею за 1991 рік. - Винники, 1991. - С. 1-14.
- Нові давньоруські ювелірні вироби із Західної Волині // Археологія. - 1991. - Вип. 1. - С. 137-141 [співавт. Р. Чайка].
- Ранньослов'янські і давньоруські селища на Розточчі // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. істор. - 1992. - С. 5-23 [співавт. В. Касюхнич].
- Нові матеріали до історії населення Розточчя первісної епохи // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. істор. - 1992. - С. 23-37 [співавт. В. Рудий].
- З історії комплектування фондів музею археології Львівського університету // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. істор. - 1992. - С. 66-76.
- Лендельська культура в Західному Побужжі в світлі нових досліджень // Нові матеріали з археології Прикарпаття і Волині. - 1992. - Вип. 8. - С. 19-21.

- Мистецькі вироби літописних волинян // Літопис Червоної калини - 1992. - № 2-3. - С. 50-52 [співавт. П. Довгань].
- Розкопки літописного урочища "Ворота" на Яворівщині // *Studia archeologica*. - 1993. № 1. - С. 72-73 [співавт. В. Касюхнич, В. Рудий].
- Археологічні дослідження в м. Червонограді // *Studia archeologica*. Львів, 1993. - № 1. - С. 82-83.
- Археологічні дослідження в межиріччі Західного Бугу та Сяну // Археологічні дослідження в Україні 1991 року. Ін-т археол. АН України. - Луцьк, 1993. - С. 87-88.
- Археологічні дослідження в м. Червоноград Львівської обл. // Археол. дослідження на Україні 1992 року. - К., 1993. - С. 110-111, 189.
- Етнічна історія та культура населення Брідщини з найдавніших часів до початку нашої ери // Наук.-практ. Конф. "Історичними шляхами Брідщини". 27 липня 1993 р. - Броди, 1993. - С. 15-17.
- Нові відомості про літописне урочище "Ворота" на Яворівщині // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. іст. - 1993. - С. 3-6.
- Про залізодобувне ремесло на давньоруських селищах Розточчя // Галицько-Волинська держава: передумови виникнення, історія, культура, традиції. Міжнар. наук. конф. Галич, 19-21 серп. 1993. Тези доп. та повід. - Львів, 1993. - С. 57-58 [співавт. В. Рудий].
- Трипільська культура України (до 100-річчя відкриття). Тези доп. і повід. міжнар. наук. конф. Львів, 1993 [статті: Характеристика крем'яної індустрії поселення трипільської культури на Волині. - С. 20-29 [співавт. В. Конопля]; Трипільська культура Волині в світлі досліджень 1960-1980 рр. - С. 46-49; Пізньотрипільські імporti та проблема періодизації західнобузьких поселень культури лійчастого посуду. - С. 50-51].
- Археологічні дослідження на Розточчі // Археол. дослідження на Львівщині в 1994 р. - Львів, 1994. - С. 5-6.
- Городище в літописному урочищі "Ворота" на Яворівщині // Еволюція розвитку слов'янських градів VIII-XIV ст. у передгір'ї Карпат і Татр. Міжнар. археол. конф. Львів, 27-29 верес. 1994. - Львів, 1994. - С. 28-30 [співавт. В. Конопля].
- До питання про літописне городище "Печера Домажирова" // Еволюція розвитку слов'янських градів VIII-XIV ст. у передгір'ї Карпат і Татр. Міжнар. археол. конф. Львів, 27-29 верес. 1994. - Львів, 1994. - С. 13-15.
- Розкопки на горі Лисівка у Винниках // Наукові записки Львівського історичного музею. Вип. II-III. - Львів, 1994. - С. 10-16.
- До питання походження назв населених пунктів Розточчя // VII Всеукр. наук. конф. "Історичне краєзнавство: традиції і сучасність". - К.: Рідний край, 1995. - С. 143-146 [співавт. Р. Берест].
- З історії вивчення печери в с. Страдч на Львівщині // Скелі й печери в історії та культурі стародавнього населення України. - Львів, 1995. - С. 72-76 [співавт. Р. Берест].
- Житлобудівництво у племен культур лійчастого посуду в Західному Побужжі // Матеріали і дослідження з археології Прикарпаття і Волині. - 1995. - С. 65-71.
- З історії населення у верхів'ях Дністра в нео-енеолітичний час // Бойківщина. Історія та сучасність. : Матеріали Міжнар. іст.-краєзнавч. семінару. - Львів-Самбір, 1995. - С. 75-77.
- Літописне Пліснесько (за матеріалами розкопок 1980 року) // Брідщина (Броди). - 1995. - № 6-7. С. 13-21 [співавт. Р. Чайка].
- Могильник висоцької культури поблизу с. Деревляни на Західному Бuzі // Матеріали і дослідження з археології Прикарпаття і Волині. - 1995. - Вип. 6. - С. 117-121 [співавт. Р. Чайка].
- Поселення III до нашої ери на горі Жупан у Винниках // Наук. зап. Львів. іст. музею. - 1995. - Вип. 4 - С. 27-41.

- Глиняна пластинка трипільців в Західній Волині (кінець IV–середина III тис. до н.е.) // Наук. зап. Львів. іст. музею. - 1995. - Вип.4 - С.60-63.
- Дослідження на Розточчі // Археол. дослідження на Львівщині у 1995 р. - Львів: Фіра-люкс, 1996. - С. 8-12 [співавт. Я. Берест, В. Касюхнич, В. Рудий].
- Дослідження на горі Жупан у Винниках // Археологічні дослідження Львівського університету у 1995 р. Львів: ЛДУ, 1996. С. 4-11.
- Розкопки на горі Жупан у м. Винники // Археолог. дослідження на Львівщині у 1995 р. - Львів: Фіра-люкс, 1996. - С. 63-67.
- Археологічні дослідження Львівського університету в 80-х – першій половині 90-х рр. // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. іст. - 1997. - Вип. 32. - С. 8-22.
- Археологічні роботи у Винниках // Археол. дослідження Львів. ун-ту. - 1997. - Вип. 2. - С. 5-21.
- З історії перших трипільських общин у Середньому Погоринні (за матеріалами поселення біля с. Ходорова) // Археол. дослідження Львів. ун-ту. - 1997. - Вип. 2. - С. 47-65.
- Нові надходження до археологічного музею ЛДУ // Археол. дослідження Львів. ун-ту. - 1997. - Вип. 2. - С. 66-75.
- Посудини із зооморфними ручками з поселення біля с. Зимне на Волині // Археол. дослідження Львів. ун-ту. - 1997. - Вип. - 2. - С. 87-91.
- До питання про культурологічний процес на початку бронзової доби в межиріччі Західного Бугу і Стиру // Наук. зап. Львів. іст. музею. - Львів, 1997. - Вип. 6 - Ч. 1. - С. 62-77.
- Нові дані про зображення хреста в IV-III тис. до н.е. у Верхньому Подністров'ї і Західній Волині // Історія релігії в Україні. Тези, повід. VII Міжнар. круглого столу. Львів, 12-14 травня 1997. - Львів, 1997. - С. 144-145, 228.
- Археологічні роботи у Винниках 1997 року // Археол. дослідження Львів. ун-ту. - 1998. - Вип. 3. - С. 5-23.
- Нові археологічні дослідження на Львівщині // Археол. дослідження Львів. ун-ту. - 1998. - Вип. 3. - С.103-107.
- Пізнотрипільські поселення в околицях с. Хорів на Волині (Хорів-II, III, IV) // Археол. дослідження Львів. ун-ту. - 1998. - Вип. 3. - С. 45-72.
- Поселення лендельської культури біля с. Хорів у середньому Погоринні // Археол. дослідження Львів. ун-ту. - 1998. - Вип. 3. - С. 73-84 [співавт. О. Позіховський].
- До питання про взаємовідносини Галича з городами Розточчя в першій половині XIII ст. // Галич і Галицька земля. 36 статей. - Київ-Галич, 1998. - С. 112-118.
- З історії давнього населення на території Львова в V-III тис. до н.е. // Наук. зошити іст. ф-ту. Вип. I. Матер. наук. конф. викл. та аспір. іст. ф-ту. (6-7 лютого 1997 р.). - Львів, 1998. - С. 6-9.
- З історії Галича XIII ст. (за літописними і археологічними матеріалами з Розточчя // Галич і Галицька земля в державотворчих процесах України. - Івано-Франківськ-Галич, 1998. - С. 112-119.
- Деякі питання історії племен культури шнурової кераміки у межиріччі Горині і Стиру // Волино-Подільські археологічні студії. - Львів, 1998. - С. 160-172.
- Поселення і могильник у Голишеві і деякі проблеми періодизації лендельської культури на Західній Волині // Волино-Подільські археологічні студії. - Львів, 1998. - С. 74-88.
- Пізнотрипільські поселення біля сіл Костянець і Листвин // Волино-Подільські археологічні студії. - Львів, 1998. - С. 89-110.
- Деякі проблеми з вивчення висоцької культури в межиріччі Західного Бугу і Сяну // 36 праць і матеріалів на пошану Лариси Іванівни Крушельницької. - Львів, 1998. - С. 15-32.
- Етнічна історія та культура Брідщини з найдавніших часів до початку нашої ери // Броди і Брідщина. Історико-мемуарний збірник. Кн. II. - Броди, 1998. - С. 71-73.

- З історії літописного Пліснеська // Броди і Брідщина. Історико-мемуарний збірник. - Броди, 1998. - С.105-112.
- Міграційний фактор в етнокультурній історії Прикарпаття і Західної Волині у V-I тис. до н.с. // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. істор. - 1998. - Вип. 33. - С. 11-21.
- Нові пам'ятки культури кулястих амфор у Західній Волині // Наук. зап. Львів. іст. музею: - 1998. - Вип. 7. - С. 129-139.
- Проблеми історії трипільських племен Західної Волині, межиріччя Західного Бугу та Дністра // Зап. НТШ. Т.235. Праці археол. секції. - Львів, 1998. - Вип. 7. - С.175-192.
- Про Львівський період наукової діяльності Юрія Захарука // Матеріали і дослідження з археології Прикарпаття і Волині. Вип. 7. Постаті української археології. - Львів, 1998. - С. 63-65.
- Розкопки у Винниках біля Львова у 1997-98 рр. // Археол. відкриття в Україні 1997-1998 рр. - К.: ІАНАУ, 1998. - С. 124-125.
- Червоноград: нові матеріали до вивчення культури лійчастого посуду // Наук. зошити іст. ф-ту. - 1999. - Вип. 2. - С. 13-15.
- Неолітичне поселення в с. Тадані на Західному Бугу // Львів. археол. вісн. Вип. I. Львів, 1999. С. 22-46.
- Нові матеріали з розкопок на горі Жупан у Винниках // Львівський археологічний вісник. - 1999. - Вип. 1. - С. 181-186.
- Поселення III-IV ст. у Розточчі // Етнокультурні процеси в Південно-Східній Європі в I тис. н.с. 36. наук. праць до 70-річчя В.Д.Барана. - К., 1999. - С. 204-216.
- Про перехідний період між археологічною та писемною давньою історією України // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. істор. - 1999. - Вип. 34. - С. 37-41.
- Materialy kultury mierzanowickiej u dorzecza Gornego Bugu // Sprawozdania Archeologiczne. T. 57. - Warszawa, 1999. - S. 191-210 [співавт. S. Kadrow].
- Повідомлення про розкопки у Винниках на горі Жупан у 1998 р. // Археол. дослідження Львів. ун-ту. - 2000. - Вип. 4. - С. 5-26.
- Нові дані про пізньотрипільське поселення біля с. Суйми на Волині // Археол. дослідження Львів. ун-ту. - 2000. - Вип. 4. - С. 27-43 [співавт. В. Рудий].
- Археологічні матеріали з с. Жуків на Бережанщині // Археол. дослідження Львів. ун-ту. - 2000. - Вип. 4. - С. 87-104 [співавт. Р. Чайка, М. Білик].
- Буська земля в українській історії I тисячоліття нашої ери: сучасний стан вивчення письмових та археологічних джерел // Буськ в історії України. Матеріали наук.-практ. конф. - Буськ, 2000. - С. 10-13.
- Проблема антів в українській історіографії // Наук. зошити іст. ф-ту. - 2000. - Вип. 3. - С. 237-240.

Енциклопедично-довідкові праці

- Історія міст і сіл УРСР. Волинська область. - К., 1970 [статті: Археологічні пам'ятки Волинської області. - С. 10-12, 53, 91 та ін.].
- Археологія Української РСР. Т. 1. - К., 1971 [стаття: Культура лійчастого посуду. - С. 231-240].
- Історія міст і сіл УРСР. Ровенська область. - К.: Головна редакція УРЕ, 1973 [стаття: Археологічні пам'ятки Ровенської області. - С. 13-18, 40 та інше].
- Радянська енциклопедія історії України. Т. 3. - К.: Головна редакція УРЕ, 1971 [статті: Лійчастого посуду культура. - С. 22; Малогрибовецьке поселення. - С. 75].
- Довідник з археології України. Для студентів I курсу історичного факультету. - Львів: ЛДУ, 1995. - 52 с.
- Довідник з історії України. Т. 2. - К.: Генеза, 1995 [статті: Кіммерійці. - С. 40; Меоти. - С. 221; Ногаї. - С. 290-291; Ногайська орда. - С. 291; Печеніги. - С. 358-359; Повість минулих літ. - С. 372-373; Половці. - С. 386-387; Поляни. - С. 392-393].

- Довідник з археології Західної Європи. Ч. I. - Львів: ЛДУ, 1998. - 64 с. [співавт. Р. Берест].
- Довідник з історії України / За ред. І. Підкови, Р. Шуста. Т. 3. - К., 1999. [статті: Радимичі. - С. 12; Роксолана. - С. 48; Роксолани. - С. 48-49; Русь. - С. 95; Сабатинівська культура. - С. 106; Салтівська культура. - С. 117; Сармати. - С. 125-126; Середньодніпровська культура - С. 154-155; Середньостогівська культура. - С. 155; Скіфи. - С. 182-183; Смішко Маркіян. - С. 213-214; Станівська культура. - С. 253-254; Стоянка. - С. 279; Страдч. - С. 279-280; Стжижківська культура. - С. 281; Сурська культура. - С. 295; Тиська культура. - С. 327-328; Товста могила. - С. 340-341; Трипільська культура. - С. 350-351; Тустань. - С. 366-367; Тшинецька культура. - С. 367; Усатівська група. - С. 484-485; Фракійського гальштату культура. - С. 508-509; Хвойко (Хвойка) Вікентій. - С. 323; Холмщина. - С. 535-547; Черниш Олександр. - С. 568; Черняхівська культура. - С. 570-571; Шнурової (мотузної) кераміки культура. - С. 631; Ямково-гребінцевої кераміки культура. - С. 670; Ямна культура. - С. 670-671].
- Довідник з історії України. А-Я / За ред. І. Підкови, Р. Шуста. Вид. 2-ге. - К.: Генеза, 2001. [статті: Кіммерійці. - С. 308; Меоти. - С. 464-465; Ногаї. - С. 520; Ногайська орда. - С. 520-521; Печеніги. - С. 572-573; "Повість минулих літ". - С. 584-585; Половці. - С. 594-595; Поляни. - С. 599; Радимичі. - С. 637; Роксолана. - С. 663-664; Роксолани. - С. 664; Русь. - С. 696; Сабатинівська культура. - С. 704; Салтівська культура. - С. 711; Сармати. - С. 718; Середньодніпровська культура - С. 742; Середньостогівська культура. - С. 742; Скіфи. - С. 764-765; Смішко Маркіян. - С. 788; Станівська культура. - С. 819; Тиська культура. - С. 858; Товста могила. - С. 868-869; Трипільська культура. - С. 877-878; Тустань. - С. 889; Тшинецька культура. - С. 889; Усатівська група. - С. 981; Фракійського гальштату культура. - С. 1000-1001; Хвойко (Хвойка) Вікентій. - С. 1012; Холмщина. - С. 1021-1022; Черниш Олександр. - С. 1045; Черняхівська культура. - С. 1047-1048; Шнурової (мотузної) кераміки культура. - С. 1093; Ямково-гребінцевої кераміки культура. - С. 1122; Ямна культура. - С. 1122].

Рецензії, огляди, інформації, передмови

- Сторінки давньої історії Волині. [Рецензія на кн.: Кучінко М. Нариси давньої історії Волині] // Волинь. 1995. 8 січня.
- [Рецензія] на кн.: Пам'ятки Гальштатського періоду у межиріччі Вісли, Дністра і Прип'яті / Відп. ред. Л. Крушельницька. - К.: Наукова думка, 1993. 322 с. // Археологія. - 1996. - № 2. - С. 152-158.
- [Рецензія] на кн.: П. Толочко, Д. Козак, С. Крижицький та ін. Давня історія України: у 2 кн. - К., 1994-1995. 235 с., 220 с. // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. Іст.. - 1997. - Вип.32. - С. 238-243.
- [Рецензія] на кн.: Ю. Павленко. Передісторія давніх русів у світовому контексті // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. іст. - 1998. Вип.33. - С. 275-280.
- [Рецензія] на кн.: В. Д. Баран. Давні слов'яни. - К.: Альтернативи, 1998. - 335 с., іл. // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. іст. - 1999. - Вип.34. - С. 519-523.
- [Рецензія] на кн.: Давня Історія України / Ред. колегія В. Станко, С. Березанська, В. Гладких та ін. - Київ, 1997. 559 с., іл. // Записки НТШ. Т. 235. Праці археол. секції. - 1998. - С. 683-688 [співавт. Л. Крушельницька, М. Бандрівський].
- [Рецензія] на кн.: Л. Крушельницька. Чорноліська культура Середнього Подніпров'я (за матеріалами непоротівської групи пам'яток). Львів, 1998. 224 с., іл., фото // Зап. НТШ. Т. 235. Праці археол. секції. - 1998. - С. 689-705.

Газетні матеріали

- Під Львовом знайдено залишки трипільської культури // Високий Замок. - 1997. - 25 лютого.
- Сліди трипільців на Львівщині // Яворівський голос (Яворів). - 1997. - 27 вересня.
- Оживають літописні городи // За Вільну Україну. - 1997. - 11 жовтня.
- Вісті з давніх поселень // За Вільну Україну. - 1998. - 17 лютого.
- Ділилися гіпотезами, інформацією, мріяли про розкопки // Молода Галичина. - 1999. - 6 липня.

Навчально-методичні видання

- Методичні вказівки до семінарських занять з історії первісного суспільства. Для студентів I-го курсу історичного факультету. - Львів: вид-во ЛДУ, 1990. - С. 1-34.
- Програма з стародавньої історії України // Програма з історії України та всесвітньої історії для загальноосвітніх шкіл. - Львів. Львівський інститут удосконалення вчителів, Львівський університет, Львівське обласне управління народної освіти, 1992. - С. 1-4.
- Методичні вказівки до семінарських занять з археології. Для студентів I курсу історичного факультету ЛДУ. - Львів: ЛДУ, 1992. - 34 с.
- Землеробсько-скотарські племена трипільської культури на території України // "Конспект" № 1. - Львів: Львівський обласний науково-методичний центр, 1993. - С. 13-18 [співавт. І. Підкова].
- Програма курсу "Загальна історія Європи і Америки з найдавніших часів до кінця XVI ст.". Для студентів I курсу факультету міжнародних відносин. - Львів, 1993. - 20 с. [співавт. О. Бандровський, Р. Шиян].
- Методичні вказівки до семінарських занять з етнографії. Для студентів I курсу історичного факультету. - Львів: ЛДУ, 1993. - 36 с [співавт. П. Довгань].
- Стародавня історія України. Посібник для 6 класу. - Львів: Світ, 1993 [співавт. І. Підкова].
- Методичні вказівки і плани семінарських занять з історичної хронології стародавності і середньовіччя. Для студентів IV курсу історичного факультету - Львів: ЛДУ, 1994. - 24 с.
- Стародавня історія України. - Львів, 1995. - 84 с. [співавт. І. Підкова].
- Методичні вказівки і програма до вивчення спецкурсу "Методи і теорія сучасної археології". - Львів: ЛДУ, 1995. - 16 с. [співавт. В. Рудий].
- Зв'язки давнього населення України і Європи (V-II тис. до н.е.). Текст лекцій. - Львів: ЛДУ, 1996. - 83 с.
- Методичні вказівки для написання курсових і дипломних робіт зі спеціальності "Археологія". - Львів: ЛДУ, 1996. - 16 с.

Р.Берест, Р.Чайка, В.Рудий.